

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 367/2021-12

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátskou kanceláriou MARCO & LUCAS Legal, s. r. o., Zelená 2, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 40P/89/2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 17. mája 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení so základným právom na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 40P/89/2020 (ďalej aj „napadnuté konanie“). Sťažovateľka žiada o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 1 000 eur a náhrady trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka podala 21. septembra 2020 na okresnom súde návrh na nariadenie neodkladného opatrenia o styku otca s maloletými deťmi – [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ]. Okresný súd rozhodol o návrhu sťažovateľky uznesením č. k. 40P/89/2020-93 z 8. decembra 2020, ktorým návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol. Na odvolanie sťažovateľky Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 11CoP/13/2021 z 19. februára 2021 rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil. Uznesenie krajského súdu si sťažovateľka prevzala 15. marca 2021.

II. Argumentácia sťažovateľky

3. Proti postupu okresného súdu v napadnutom konaní sťažovateľka podala túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje:

a) Okresný súd napriek zákonom stanovenej lehote 30 dní rozhodol o návrhu sťažovateľky (po mnohých urgenciách) 8. decembra 2020 uznesením doručeným jej 17. decembra 2020, teda takmer po 3 mesiacoch od podania návrhu.

b) Rozhodnutie o neodkladnom opatrení zdržalo aj postúpenie spisu Okresnému súdu Bratislava II, ktorý naposledy rozhodol o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom. Od poslednej úpravy pomerov v rodine pritom už na okresnom súde prebiehalo konanie vo veci úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom, ktoré vzhľadom na skutočnosť, že otec bol vo väzbe, bolo na základe späťvzatia návrhu zastavené. Okresný súd teda vedel, že sťažovateľka sa s deťmi trvale zdržiava v obvode pôsobnosti tohto súdu, a príslušnosť mohol preniesť kedykoľvek v rámci konania vo veci samej. Pri neodkladnom opatrení navyše nie je rozhodujúca miestna príslušnosť, ale potreba bezodkladnej úpravy pomerov v rodine, preto sťažovateľka považuje postup okresného súdu za poškodzujúci jej práva a práva maloletých detí, o to viac, ak z odôvodnenia rozhodnutia okresného súdu je zrejmé, že sa touto vecou hlbšie nezaoberal. Počas tohto obdobia bola sťažovateľka s maloletými deťmi viackrát vystavená vážnym konfliktom s otcom, či už za účasti polície alebo školy, ktorú maloleté deti navštevujú. Keďže okresný súd s postúpením nesúhlasil, predložil vec nadriadenému krajskému súdu, ktorý uznesením č. k. 4NcC/17/2020-72 z 10. novembra 2020 rozhodol, že jeho nesúhlas je nedôvodný.

c) Okresný súd rozhodol o návrhu sťažovateľky tak, že návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol. Napriek rozsiahlemu návrhu sťažovateľky okresný súd svoje rozhodnutie odôvodnil iba tým, že „*deti otca neodmietajú, pričom zo správy OO PZ Bratislava – Ružinov zo dňa 08.09.2020 vyplýva, že počas vykonávania služobných výkonov maloletý [černá štvorcová škrabka] opakovane dobrovoľne prišiel k otcovi od matky, ktorá sa ho snažila držať v náručí. Nakoľko súd nemal preukázanú bezodkladnú potrebu úpravy pomerov, návrhy matky zamietol.*“. Sťažovateľka považuje toto odôvodnenie za nedostatočné a arbitrárne, a teda za porušujúce jej právo na súdnu ochranu a právo na spravodlivý súdny proces. V čase doručenia ústavnej sťažnosti je už podaný návrh na úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom vo veci samej, ktorý však podľa sťažovateľky z časového hľadiska neplní účel bezodkladnej potreby úpravy pomerov.

d) Vzhľadom na uvedený skutkový stav sťažovateľka namieta, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu jej základného práva na prerokovanie jej veci bez zbytočných prietáhov. Právam sťažovateľky nebola súdom poskytnutá promptná, rýchla a efektívna ochrana. Všeobecný súd, ktorý má poskytnúť účastníkovi bezodkladnú ochranu jeho ohrozeným právam, rozhodoval o neodkladnom opatrení neprímerane dlho. Súd prvej inštancie rozhodnutie o neodkladnom opatrení navyše odôvodnil dvoma vetami, ktoré nepredstavujú dostatočný podklad pre spravodlivé rozhodnutie. Konanie o neodkladnom opatrení tak možno označiť za neefektívne, nehospodárne a poznačené zbytočnými prietahmi.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

4. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti ustálil predmet konania pred ústavným súdom ako namietané porušenie základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu v spojení so základným právom na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj namietané porušenie práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní. Vychádzal pritom z ústavnej sťažnosti ako celku [teda nielen z jej petitu, ktorým je v zmysle § 45 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) viazaný], ale aj z jej odôvodnenia, z ktorého celkom jednoznačne vyplýva, že sťažovateľka kritizuje dĺžku trvania napadnutého konania. Napokon, aj keby ústavný súd ustálil, že sťažovateľka namieta aj iný aspekt postupu okresného súdu spadajúceho do aplikačného rámca čl. 48 ods. 2 ústavy alebo čl. 6 ods. 1 dohovoru, teda porušenie práva na spravodlivé súdne konanie, musel by ústavnú sťažnosť odmietnuť pre nedostatok právomoci, keďže sťažovateľka ňou kritizovaný postup okresného súdu mohla namietat' v odvolaní proti uzneseniu o zamietnutí jej návrhu, ktoré aj podala. Preto na odstránenie uvedenej nedokonalosti v súlade medzi petitom a odôvodnením ústavnej sťažnosti nebolo potrebné sťažovateľku vyzývať.

5. Zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru môže vyplývať aj z toho, že porušenie uvedených práv sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, v ktorom už v sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy označený všeobecný súd meritórne rozhodol pred jej podaním (II. ÚS 184/06), a preto už k namietanému porušovaniu týchto práv nečinnosťou tohto súdu v čase doručenia sťažnosti nemohlo dochádzať (m. m. II. ÚS 387/06).

6. Jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcej zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (napr. IV. ÚS 104/03, IV. ÚS 73/05).

7. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu podstatou, účelom a cieľom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote je odstránenie stavu právnej neistoty. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie tohto práva ešte mohlo trvať (napr. I. ÚS 22/01, I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02). Ak v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu už nemôže dochádzať k namietanému porušovaniu označeného práva, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú, pretože konanie o takej sťažnosti pred ústavným súdom už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (m. m. I. ÚS 6/03). Uvedený právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou

Európskeho súdu pre ľudské práva (pozri Miroslav Mazurek proti Slovenskej republike, rozhodnutie o sťažnosti č. 16970/05 z 3. 3. 2009).

8. Ústavný súd konštatuje, že zo samotnej sťažnosti a z príloh k nej pripojených považuje za preukázané, že napadnuté konanie o návrhu sťažovateľky na nariadenie neodkladného opatrenia vedené okresným súdom bolo právoplatne skončené potvrdzujúcim rozhodnutím krajského súdu č. k. 11CoP/13/2021 z 19. februára 2021, ktoré bolo sťažovateľke doručené 15. marca 2021.

9. Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že v čase podania ústavnej sťažnosti k namietanému porušovaniu označených práv postupom okresného súdu v napadnutom konaní už nemohlo dochádzať, preto ústavnú sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

10. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti bolo bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších návrhoch sťažovateľky.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. júna 2021

Robert Šorl
predseda senátu